

Εκπαιδευτικοί και γονείς στη διαχείριση δυσκολιών συμπεριφοράς ολιστική προσέγγιση

Ανδρομάχη Νάνου PhD

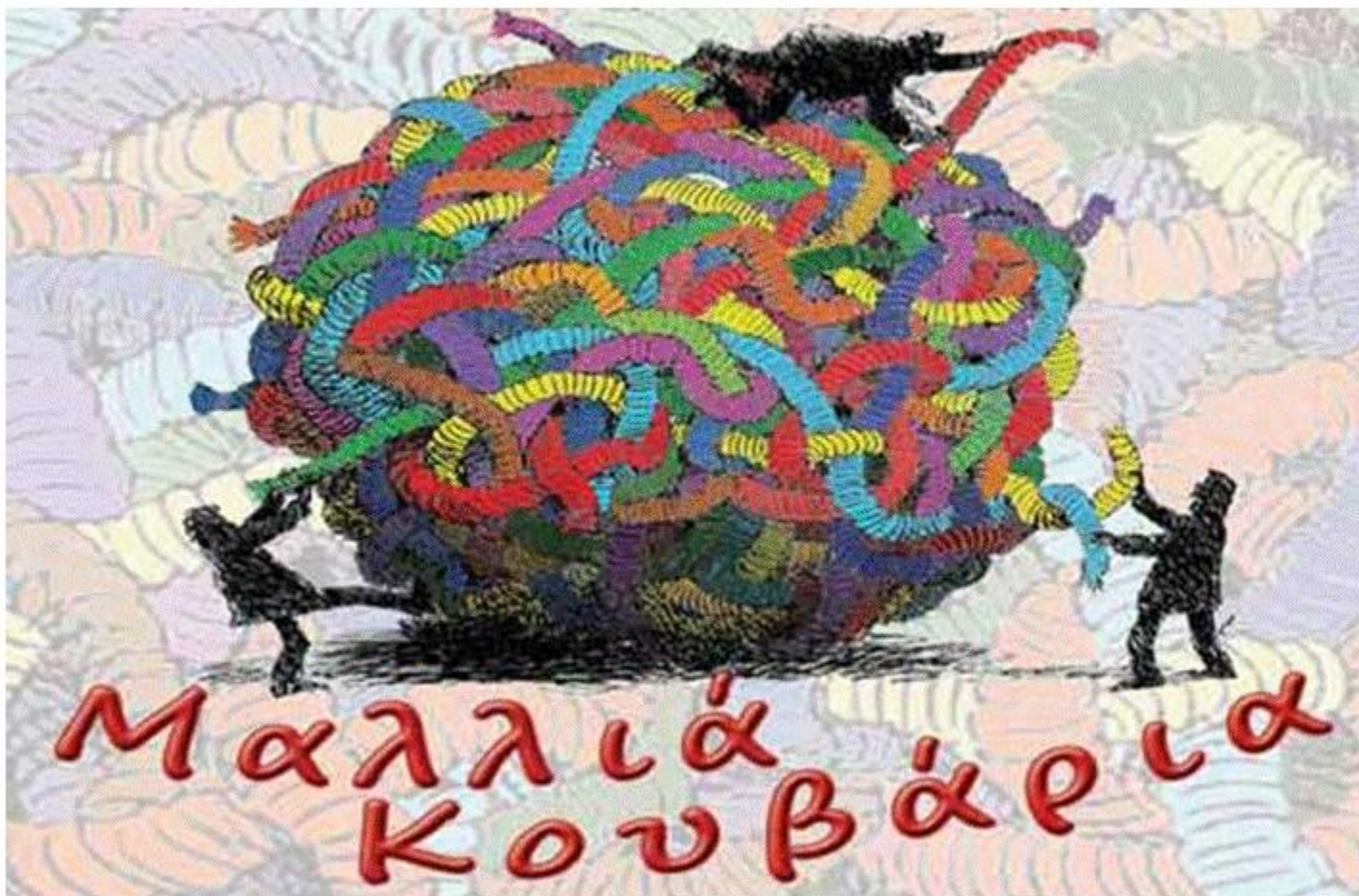
Ειδική Παιδαγωγός Πρόεδρος του Διεπιστημονικού Δικτύου ειδικής και
Διαπολιτισμικής Αγωγής INCLUDE
Συντονίστρια του Ερευνητικού προγράμματος ESEC

Μαρία Κοντογιάννη & Τσιωμή Ευαγγελία M.Ed Ειδικής Αγωγής
μέλη της επιστημονικής ομάδας του Διεπιστημονικού Δικτύου Ειδικής και
Διαπολιτισμικής Αγωγής INCLUDE

Extending Social Educators competences

La Luna

*Μια ταινία μικρού μήκους της **Som Original Pixar**
Μεγαλώνοντας σε ένα περιβάλλον με αντιθέσεις*

https://www.youtube.com/watch?time_continue=26&v=UD3NN1qDrhM

Προτάσεις εκπαιδευτικών ΣΕ ΜΙΑ ΟΜΑΔΑ ΕΣΤΙΑΣΗΣ

Η προσέγγιση των εκπαιδευτικών της Περιφέρειας των Γιαννιτσών για τη διαχείριση προβλημάτων συμπεριφοράς _εργαστήριο του Include στο πλαίσιο της επιμόρφωσης της Συντονίστριας 3^{ου} ΠΕΚΕΣ Πηνελόπης Εανθίδου

Ομάδα εστίασης

- Οι απόψεις των εκπαιδευτικών που συμμετείχαν στο εργαστήριο σχετικά με τη διαχείριση προβλημάτων συμπεριφοράς διερευνήθηκαν με τη μεθοδολογία της ομάδας εστίασης (focus group)

Συμμετέχοντες

Στην ομάδα εστίασης (focus group) συμμετείχαν 30 εκπαιδευτικοί πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης

Συλλογή δεδομένων

Κάθε ομάδα περιελάμβανε 6 εκπαιδευτικούς

Κλήθηκαν να απαντήσουν γραπτά σε 3 ερωτήματα μετά από συζήτηση μεταξύ τους

1. Ποια συναισθήματα σας δημιουργούνται όταν εκδηλωθούν προβλήματα συμπεριφοράς στην τάξη;
2. Ποιές σκέψεις κινητοποιούνται;
3. Σε ποιες ενέργειες προβαίνετε;

Νάνου, Γιατράκου, Ξανθίδου (in progress)

Ευρήματα

Από την ανάλυση περιεχομένου των απαντήσεων διαπιστώθηκε:

- 1 Ποια συναισθήματα σας δημιουργούν τυχόν διαταρακτικές συμπεριφορές παιδιών στην τάξη;
- Οι εκπαιδευτικοί όλων των ομάδων βιώνουν με παρόμοια αρνητικά συναισθήματα τις συμπεριφορές των παιδιών που δυσκολεύονται να προσαρμοστούν στην τάξη ή παρουσιάζουν διαταρακτική συμπεριφορά
 - Απογοήτευση,

Ευρήματα

- Από την ανάλυση περιεχομένου διαπιστώθηκε
 - Οι εκπαιδευτικοί βιώνουν με παρόμοια αρνητικά συναισθήματα τις συμπεριφορές των παιδιών που δυσκολεύονται να προσαρμοστούν στην τάξη ή παρουσιάζουν διαταρακτική συμπεριφορά
 - Κενό, απέραντο μηδενισμό, εκνευρισμό αγανάκτηση

2. Ποιές σκέψεις σας κινητοποιούνται οι τυχόν διαταρακτικές συμπεριφορές παιδιών στην τάξη;

Από την ανάλυση περιεχομένου των απαντήσεων διαπιστώθηκε:

- οι εκπαιδευτικοί προβληματίζονται για τις πιθανές αιτίες
- Μπαίνουν στη θέση των παιδιών-ενσυναίσθηση
- Αναζητούν τι είχε συμβεί τα προηγούμενα χρόνια
- Μπαίνουν στη διαδικασία του αναστοχασμού για τυχόν αλλαγές στη στάση τους
- Καλούν τους γονείς για συζήτηση

3. Σε ποιες ενέργειες προβαίνετε για την αντιμετώπιση τυχόν διαταρακτικών συμπεριφορών παιδιών της τάξης;

- Παρατήρηση καταγραφή συμπεριφορών
- Διερεύνηση απόψεων οικογένειας για τη συμπεριφορά του μαθητή
- Εκτόνωση της έντασης
- Διαμόρφωση σχέσεων με το μαθητή
- Δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης
- Ανάθεση αρμοδιοτήτων
- Υπομονή και διαχείριση των προσωπικών συναισθημάτων
- Θετική ενίσχυση
- Αναζήτηση βοήθειας σε ειδικούς
- Αναζήτηση βοήθειας σε συναδέλφους
- Τροποποιήσεις στην τάξη ή στο πρόγραμμα

συμπεράσματα

- Παρόμοια αρνητικά συναισθήματα και αυτό - αμφισβήτηση καταγράφηκαν σε όλες τις ομάδες για την εκδήλωση προβλημάτων συμπεριφοράς
- Η προσέγγιση των εκπαιδευτικών για τη διερεύνηση λύσεων κινείται σε ολιστική κατεύθυνση σε τρεις επίπεδα γονείς-σχολείο-παιδί
- Οι εκπαιδευτικοί της ομάδας εστίασης από την περιφέρεια Γιαννιτσών προσεγγίζουν τις δυσκολίες συμπεριφοράς στην τάξη μέσα από μοντέλα ολιστικά. Σύμφωνα με τις απόψεις τους δεν είναι το παιδί μόνο που εξετάζεται αλλά όλο τα συστήματα που εμπλέκονται οι γονείς- το σχολείο- το παιδί

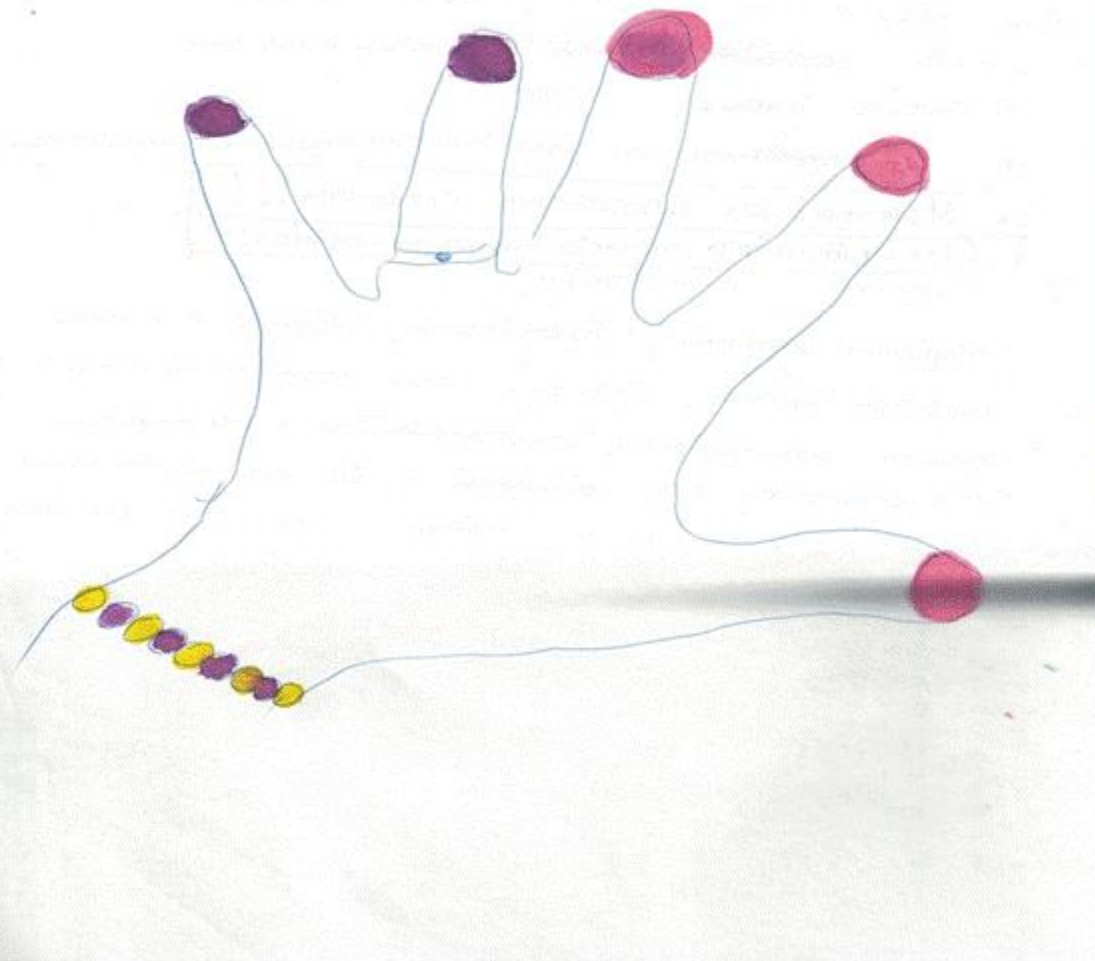

Τα συναισθήματα οι σκέψεις και οι προτάσεις των εκπαιδευτικών έτσι όπως καταγράφηκαν από τους ίδιους ΣΕ ΜΙΑ ΟΜΑΔΑ ΕΣΤΊΑΣΗΣ

τη διαχείριση προβλημάτων συμπεριφοράς _Βιωματικό εργαστήριο του Include στο πλαίσιο της επιμόρφωσης της Συντονίστριας 3^{ου} ΠΕΚΕΣ Πηνελόπης Ξανθίδου

ΤΙΤΛΟΣ
"Δύο εσύ και τρία εγώ"

1. εκνευρισμό, προβληματισμό, αγχώδη συμπεριφορά, απογοήτευση, κενό απέραντο, μηδενισμό, λύπη,

2. ενεργοποίηση φόρων εύρεσης λύσης.

• Σελιός συναισθημάτων είναι αυτό που
"Ευδυναϊσμός",

• προκλητικός για την οικογενειακή κατάσταση

• Μέτρα: ως θεραπευτική εκτόνωση!!!
[Το αβύτηριο, στοιχείο βασικό της ομάδας!!!]

3. "ανοχή" παράβαση,

συγκριτική ατομική, εξατομικευμένη, θετική ενίσχυση
απόδοσης φόρων, εκπαίδευση στις ικανότητες του,
αλλαγή αντιστοιχίας, παρουσίαση 5 καταστάσεων
την συμπεριφορά του, συζητώ με τους άλλους συνα-
δέργους που βρίσκω στο χώρο, συζητώ με μέλη
της ομάδας, αλλαγή θέσεων στο θρόνο...
Ευρεκλώματα των συλλογισμών που τον
εμπνέουν θετικά, ενθάρρυνση,
συνεργασία...

Extending Social Educators' competences

Γελαστές γατσούλες

Τραγουδι
Αν όλα τα
παιδιά της γης...

① απόγνωση - εκνευρισμό - αγανάκτηση - θυμό
απελάττωση - θυμό - προβληματισμό
άλλα μια μέρα δίχως σκοπό !!

② προβληματισμός - κάνω κάτι λάθος
- πια να συμβουλευτώ
- συνεργασία με γονείς/γοναδέες/φρούτο
τρόποι αντιμετ.

- ③
- Ίσως βολίδια από υπεύθυνους
 - ανοίγω ~~μύκτα~~ και διαβάζω τι λένε οι ειδικοί
 - προσεγγίζω τους γονείς για να πάρω πληροφορίες που πιθανόν να μη χωρίσω
 - προσεγγίζω το παιδί με ευγένεια, ~~και~~ συναισθηματική Υποστήριξη προπαθώντας να κατανοήσω τα κίνητρα του για τη συμπεριφορά
 - βρίσκω τρόπους να του δώσω ευκαιρία
 - ανακαλύπτω τα δυνατά του ευρεία
 - επιβραβεύω - αποδοχή
 - ανάπτυξη σχέσεων μεταξύ μαθητών με αίσθημα θετικού κλίματος
 - g B g επεξεργασία συμπεριφοράς με κάρτες
 - ανάγνωση ιστορίας + παιχνίδια ρόλων

Οι Ιππότες

① Θυμός, αγανάκτηση, απέχνη-
σία,

② Προβληματισμός (μήπως κάτι
δεν κάνω σωστά) -

Προηγούμενα χρόνια.
Σε ποιους λόγους οφείλεται
αυτή η συμπεριφορά

Πως είναι η συμπεριφορά του
στο βήμα 1.

③ Παράτηρησι πότε έχω
έξαρση και πότε είναι πιο
ήπια η συμπεριφορά του.

Πως η οικογένεια εμμέ-
τη συμπεριφορά του μαθητή

Να επενδύσουμε στην
ΓΤΕΜ ή ελαφύ φασητή
δασκαλού κερδισοντας
την επιδοσώνη του μαθητή
Κάνοντας συζητήσεις με
μαθητή, ανάμεσα σε...

GATE 4

- 1) ΔΥΣΑΡΕΣΚΕΙΑ
ΕΚΝΕΥΡΙΣΜΟΣ
ΑΠΟΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΣΚΕΨΗ:
ΘΥΜΟΣ

- 2) ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΣ
ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΑΙΤΙΩΝ - ΛΥΣΗΣ
ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΨΥΧΡΑΜΙΑΣ
ΝΑ ΚΑΝΩ ΔΙΑΛΟΓΙΣΜΟ;
ΑΥΤΟΚΡΙΤΙΚΗ - ΚΑΝΩ ΚΑΤΙ ΛΑΘΟΣ;

- 3) ΥΠΟΜΟΧΗ - ΑΠΟΣΒΕΣΗ
ΦΙΛΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ
ΕΠΙΚΛΗΣΗ ΣΤΟ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑ
ΑΝΑΘΕΣΗ ΡΟΛΩΝ (ΜΙΚΡΩΝ)
ΕΠΙΒΡΑΒΕΥΣΗ
ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ: - ΓΟΝΕΙΣ
- ΣΥΛΛΟΓΟ
ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΩΝ

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΕ ΕΡΗ/ΚΟ
ΠΡΟΗΤΟΥΜΕΝΩΝ ΤΑΞΕΩΝ

ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ

Ανησυχία ①

Προβληματισμός

ΣΚΕΨΕΙΣ

2.

Τρόποι

διαχείρισης

3.

Γιατί ④

συμβαίνει;

Ζρόποι ⑥

χυλιμετώπιση

⑤

Πιθανές

αιτίες

Ζρόποι ⑥

αυξημεζώνπιση

Κερδίζω ⑦

αυξ

εμπιστοσύνη

Βρίσκω το
καλύτερό του
και τον εξυψώνω!

8

Του δίνω

ευθύνες - υπεύθυνος
τάξης

9

10

Συνερχασια

με τους γουεις.

Εξοτομικευμένη
διδασκαλια

11

Συναισθηματικές και διαταραχές συμπεριφοράς

Οι μαθητές με προβλήματα συμπεριφοράς μπορεί να εκδηλώσουν **συναισθηματικές ή συμπεριφορικές διαταραχές**

- Προκλητική, απειλητική, εκφοβιστική, συμπεριφορά
- Επιθετικότητα ή μη συμμόρφωση με τους κανόνες, έλλειψη σεβασμού προς τους εκπαιδευτικούς.
- Συχνά δυσκολεύονται να διαχειριστούν τα συναισθήματά τους, κατακλύζονται από θυμό και απογοήτευση.
- Είναι πολύ ευαίσθητοι στη ματαίωση.
- Άγχος

Συναισθηματικές και συμπεριφορές διαταραχές
(**ICD-10 Version:2016**, Emotional and Behavioral disorders)

<https://icd.who.int/browse10/2016/en#/F90-F98>

Οι συναισθηματικές ή συμπεριφορικές διαταραχές συνήθως εμφανίζονται στα πρώτα πέντε χρόνια της ζωής και χαρακτηρίζονται από :

- έλλειψη εμμονής σε δραστηριότητες που απαιτούν γνωστική συμμετοχή
- τάση να μεταβαίνουν από τη μια δραστηριότητα στην άλλη χωρίς ολοκλήρωση
- υπερβολική δραστηριότητα
- Παρορμητισμός
- Αδεξιότητα με συχνά ατυχήματα
- Έλλειψη συμμόρφωσης με κανόνες λόγω αδυναμίας
- Δεν είναι δημοφιλείς με άλλα παιδιά και μπορεί να απομονωθούν.
- Καθυστέρηση στην κινητική και γλωσσική ανάπτυξη
- Χαμηλή αυτοεκτίμηση.

Οι συναισθηματικές ή δυσκολίες συμπεριφοράς δεν είναι «ορατές ή εμφανείς» αναπηρίες ενώ κυριαρχούν ορισμένες στερεότυπες αντιλήψεις σχετικά με αυτές:

- Θεωρείται, συχνά, ότι είναι η διαχείριση τους είναι απλή και εξαρτάται από την «θέληση» του παιδιού και της οικογένειας
- είναι αποτέλεσμα «κακής ανατροφής» από το οικογενειακό πλαίσιο

(Nanou & Οικονομου 2019, ESEC KA2)

ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Ντετερμινιστική προσέγγιση
Ιατρικό μοντέλο

Παιδί Παράγοντας μειονεξίας

Ολιστική προσέγγιση
Κοινωνικοπολιτισμικό μοντέλο

Κατά τον Vygotsky, μια δυσλειτουργία δημιουργεί περιορισμούς, αλλά το «ειδικό» στα χαρακτηριστικά του παιδιού είναι αποτέλεσμα της επίδρασης δευτερογενών κοινωνικών ή/και ψυχολογικών περιορισμών(1997, 2000).

Η άρση των ψυχοκοινωνικών περιορισμών που «ευθύνονται» για το προφίλ του ειδικού ατόμου αποτελεί ζητούμενο (Νάνου, 2015)

Οι δυσκολίες του παιδιού λογαριάζονται σε συνδυασμό με τις υπάρχουσες εκπαιδευτικές πρακτικές (Kourkoutas, Plexousakis, & Georgiadi, 2010).

Εστίαση αποκλειστικά στις δυσκολίες –μειονεξίες του παιδιού

Ντετερμινιστική προσέγγιση
Ιατρικό μοντέλο

- σε ατομική παθολογία
- οφείλεται σε εγγενείς και διακριτούς παράγοντες
- μπορούν να διερευνηθούν σαφώς με συγκεκριμένα εργαλεία
- οι δυσκολίες μπορούν να θεραπευθούν με συγκεκριμένα προγράμματα

(Νάνου 2013, Ευσταθίου, 2017).

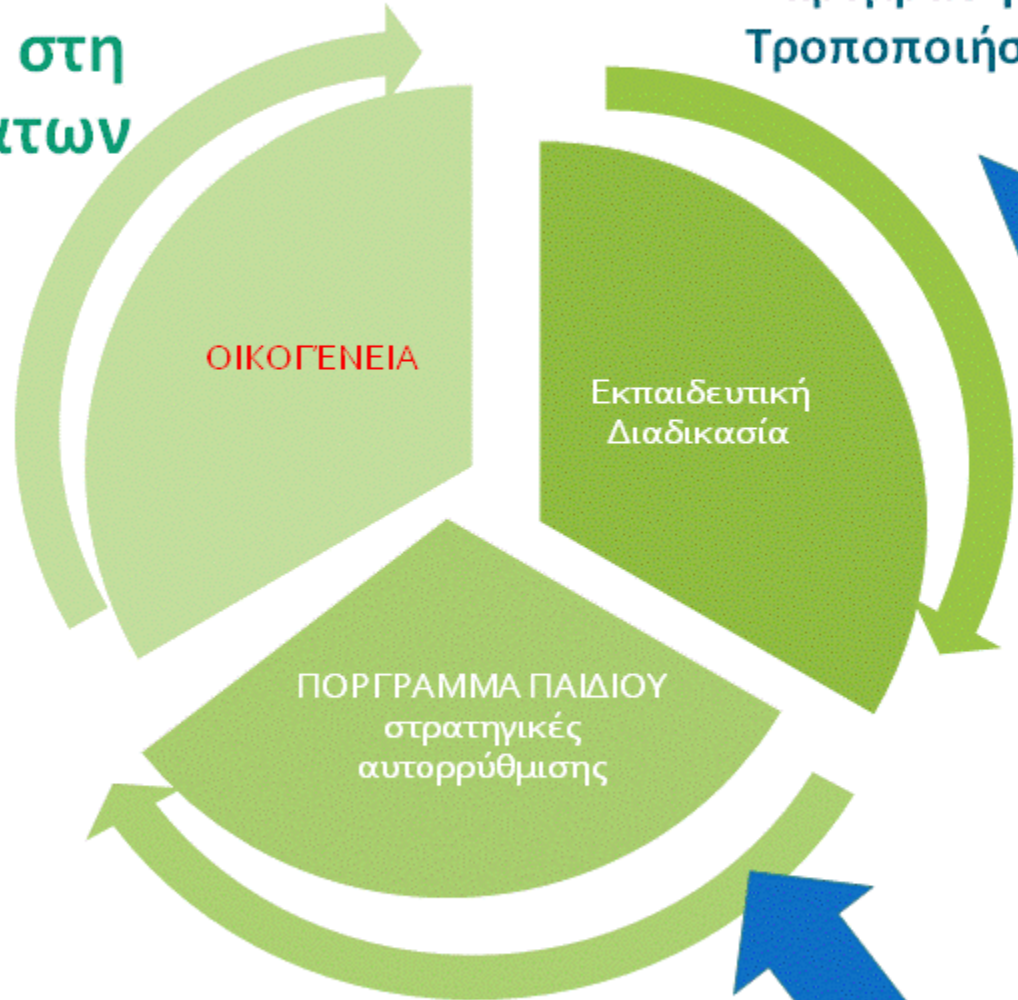
Εστίαση στην αλληλεπίδραση παραγόντων
Κοινωνικό μοντέλο αναπηρίας

αποτέλεσμα δυσλειτουργικής
αλληλεπίδρασης μεταξύ ατόμου και
περιβάλλοντος,

Ολιστική προσέγγιση στη διαχείριση προβλημάτων συμπεριφοράς

Παρέμβαση και Τροποποιήσεις

Παρέμβαση και Τροποποιήσεις

Παρέμβαση και Τροποποιήσεις

Παρέμβαση και Τροποποιήσεις Εκπαιδευτική διαδικασία

<https://www.youtube.com/watch?v=HSZZ5Vq3hNw>

Παρέμβαση και Τροποποιήσεις Εκπαιδευτική διαδικασία

- γενικό στόχο
- κοινωνική μορφή οργάνωσης
- στη μέθοδο διδασκαλίας
- υλικό
- ρυθμό

Νάνου, 2013, Ευσταθίου 2017

Παρέμβαση και Τροποποιήσεις Εκπαιδευτική διαδικασία

Παρέμβαση και Τροποποιήσεις Εκπαιδευτική διαδικασία

Ασκήσεις αυτοεπίγνωσης- αυτορρύθμισης στα σχολεία INCLUDE 2019

Παρέμβαση και Τροποποιήσεις
Εκπαιδευτική διαδικασία

Δρ. Ανδρομάχη Νάνου
Κοντογιάννη Μαρία

Βήματα για την προετοιμασία της συνεργασίας εκπαιδευτικών γονέων και την δημιουργία προϋποθέσεων για αλλαγές στην Οικογένεια

Δρ. Ανδρομάχη Νάνου
Τσιωμή Ευαγγελία Med

INCLUDE 2019

παράγοντες που επηρεάζουν την ποιότητα και την ταχύτητα των αλλαγών τροποποιήσεων στην οικογένεια

- Γονείς: Μορφωτικό επίπεδο
κοινωνικοοικονομική κατάσταση
- Το παιδί : ηλικία και επίδοση (μεγαλύτερη εμπλοκή στις πρώτες ηλικίες)
- Το σχολείο: Οι εκπαιδευτικοί δε βρίσκουν πάντοτε θετική την εμπλοκή των γονέων..και τα όρια της συνεργασίας δεν είναι καθορισμένα

7 στάδια προετοιμασία της συνεργασίας εκπαιδευτικών γονέων

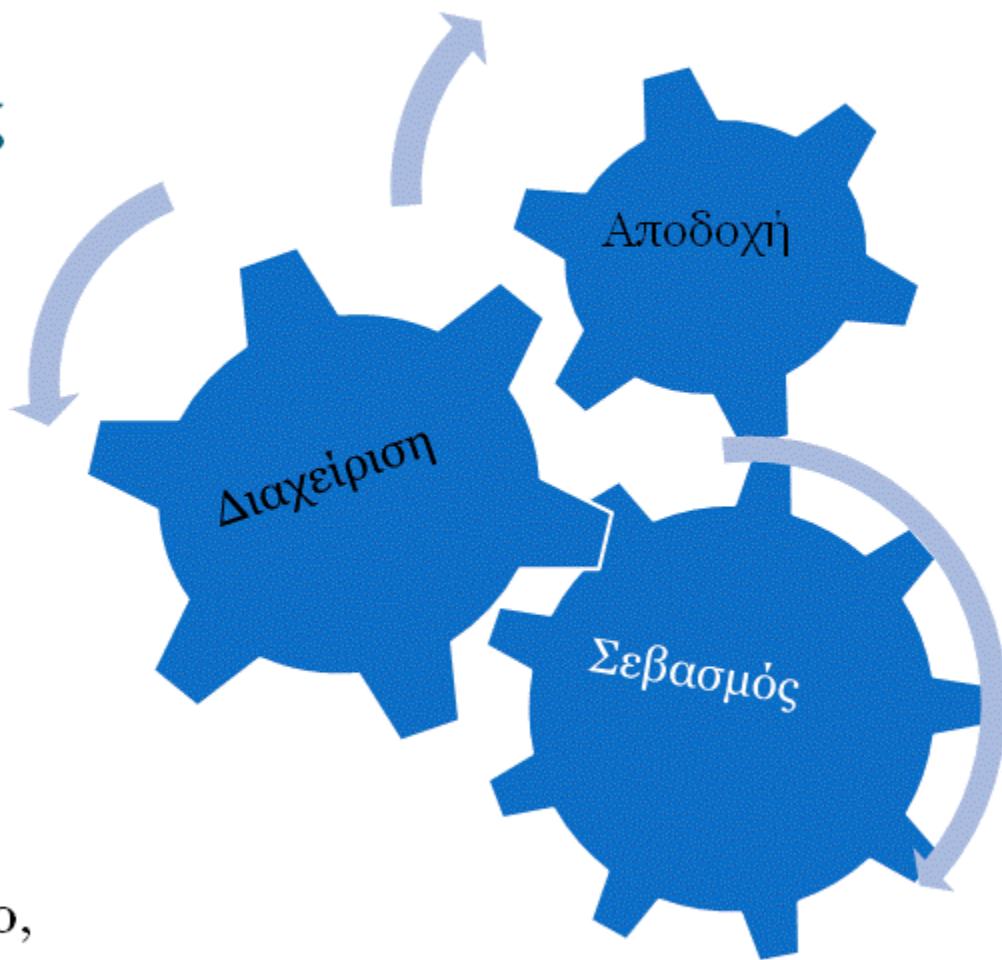
- Διαμορφώνω προϋποθέσεις -κλίμα
- Καταγραφή των αναγκών
- Εμπλοκή
- Δημιουργία κοινού στόχου
- Δράση
- Αξιολόγηση
- Διατήρηση της ορμής

✓ Bryan's and Henry's (2012)

1^ο Στάδιο

Διαμορφώνω προϋποθέσεις

- Ο εκπαιδευτικός θέτει τις βάσεις για μια αποτελεσματική συνεργασία, αρχικά γνωρίζοντας την οικογένεια του μαθητή και αφήνοντας πίσω στερεότυπα και προκαταλήψεις (Hines et al., 2014).
- Δημιουργεί κλίμα σεβασμού και εμπιστοσύνης και για τις δύο πλευρές.
- Διαχειρίζεται τις ανισότητες ως προς τη φυλή, μορφωτικό επίπεδο, γλώσσα, εθνικότητα, κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο.

2ο Στάδιο : Καταγραφή των αναγκών

- Ο εκπαιδευτικός διερευνά τις ανάγκες και τις δυνατότητες των μαθητών του και των γονέων τους, τις καταγράφει.
- Επιπλέον καταγράφονται και οι δυνατότητες τους σε συνδυασμό με τις αδυναμίες τους.

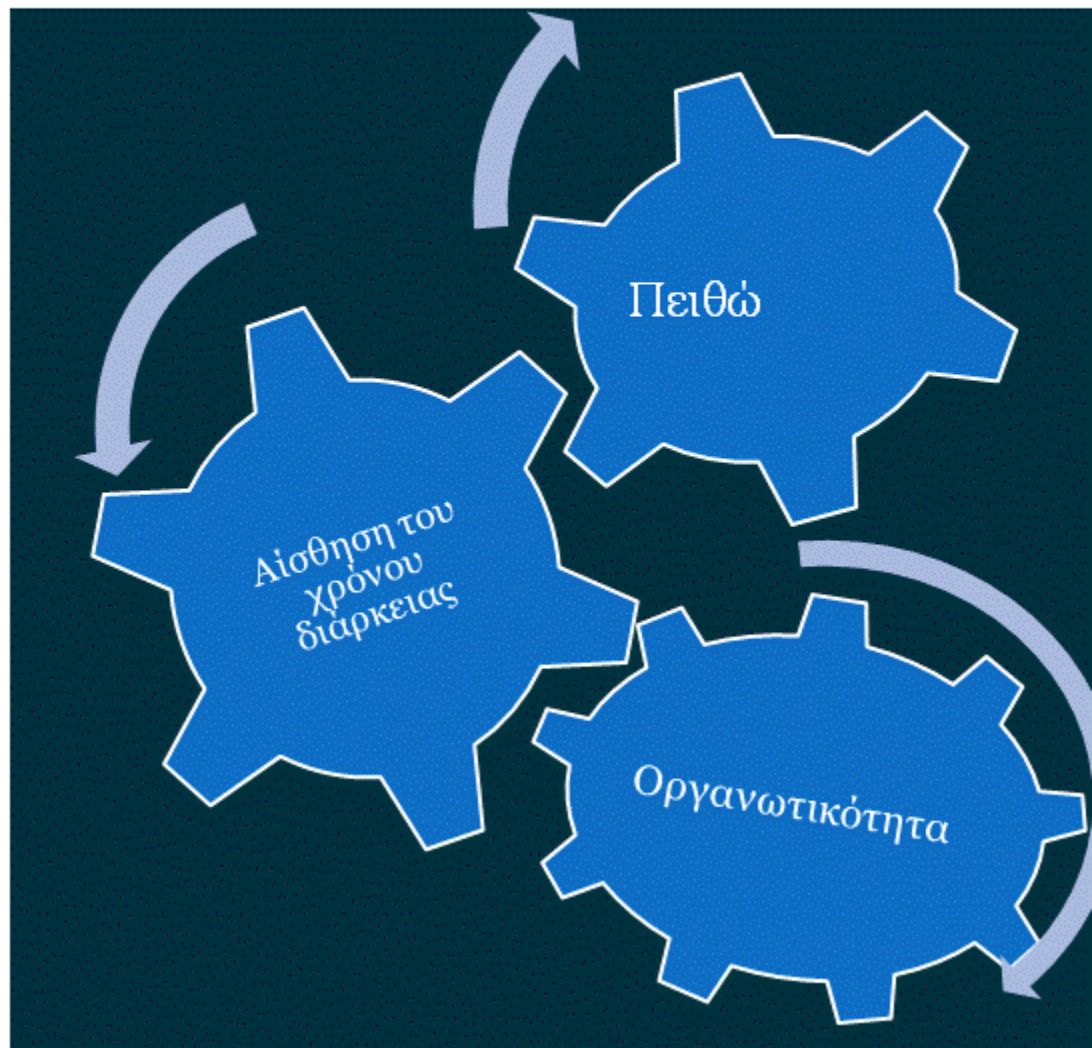
3^ο Εμπλοκή

- Ο εκπαιδευτικός θέτει στόχος και προβληματισμούς για τη συνεργασία γονέων με το μαθητή.
- Προσπαθεί να εμπλέξει τους γονείς σε δραστηριότητες που σχετίζονται με το σχολικό περιβάλλον.

4ο Δημιουργία κοινού στόχου

Ο εκπαιδευτικός θέτει βραχυπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους στόχους. Οργανώνει το χρονοδιάγραμμα το οποίο περιλαμβάνει στόχους, διάρκεια και επιθυμητά αποτελέσματα.

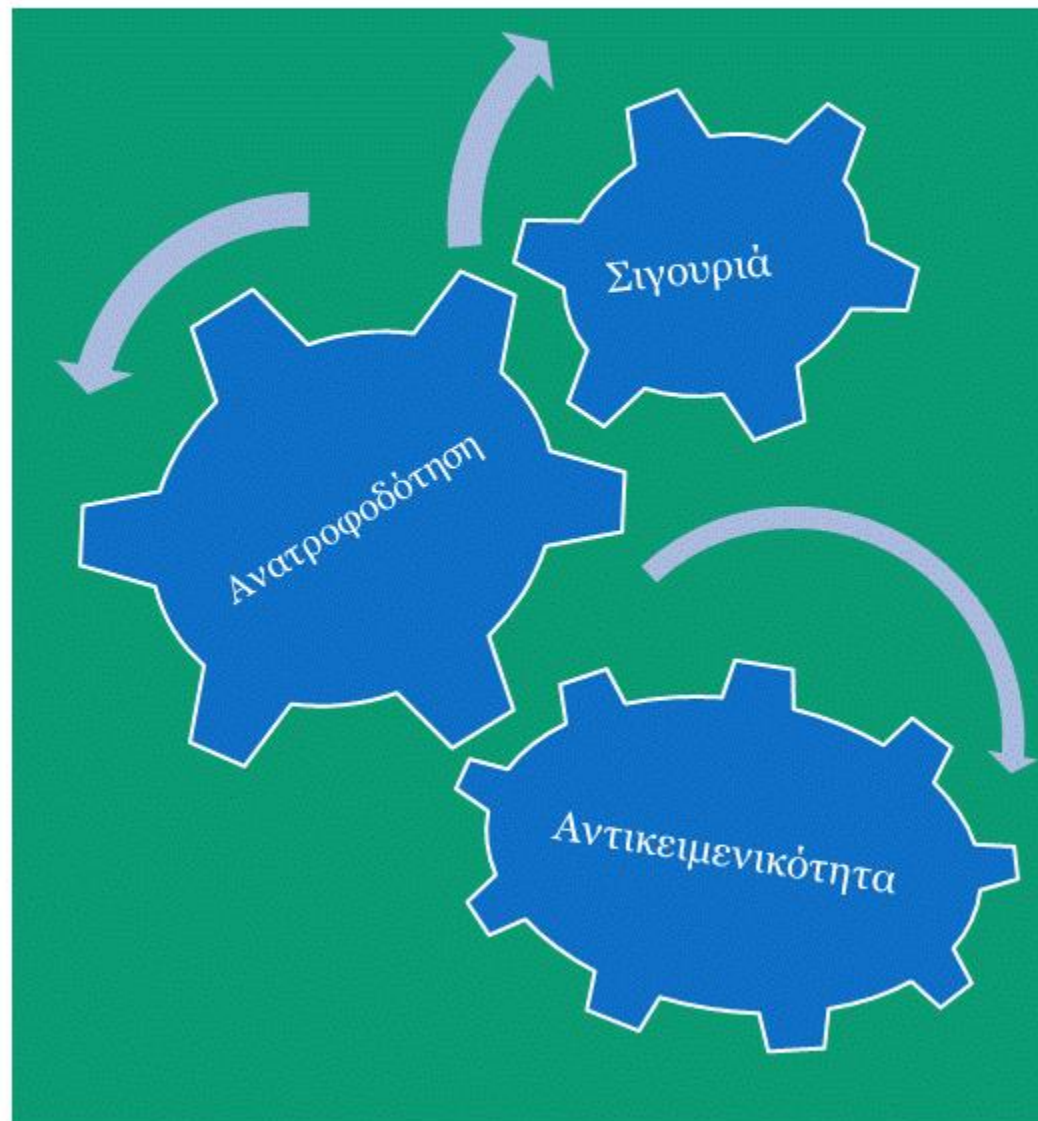
5^ο Δράση

- Τι θα κάνουμε και πως θα το κάνουμε;; Ο εκπαιδευτικός εμπλέκει τους γονείς σε δράσεις – εκδηλώσεις.
- Οι γονείς αναλαμβάνουν ρόλους ευθύνης, τους αποδίδονται καθήκοντα ανάλογα με τις δυνατότητές τους.

6^ο Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση θα πρέπει να είναι συνεργατική και να δίνει ανατροφοδότηση στους γονείς των παιδιών.

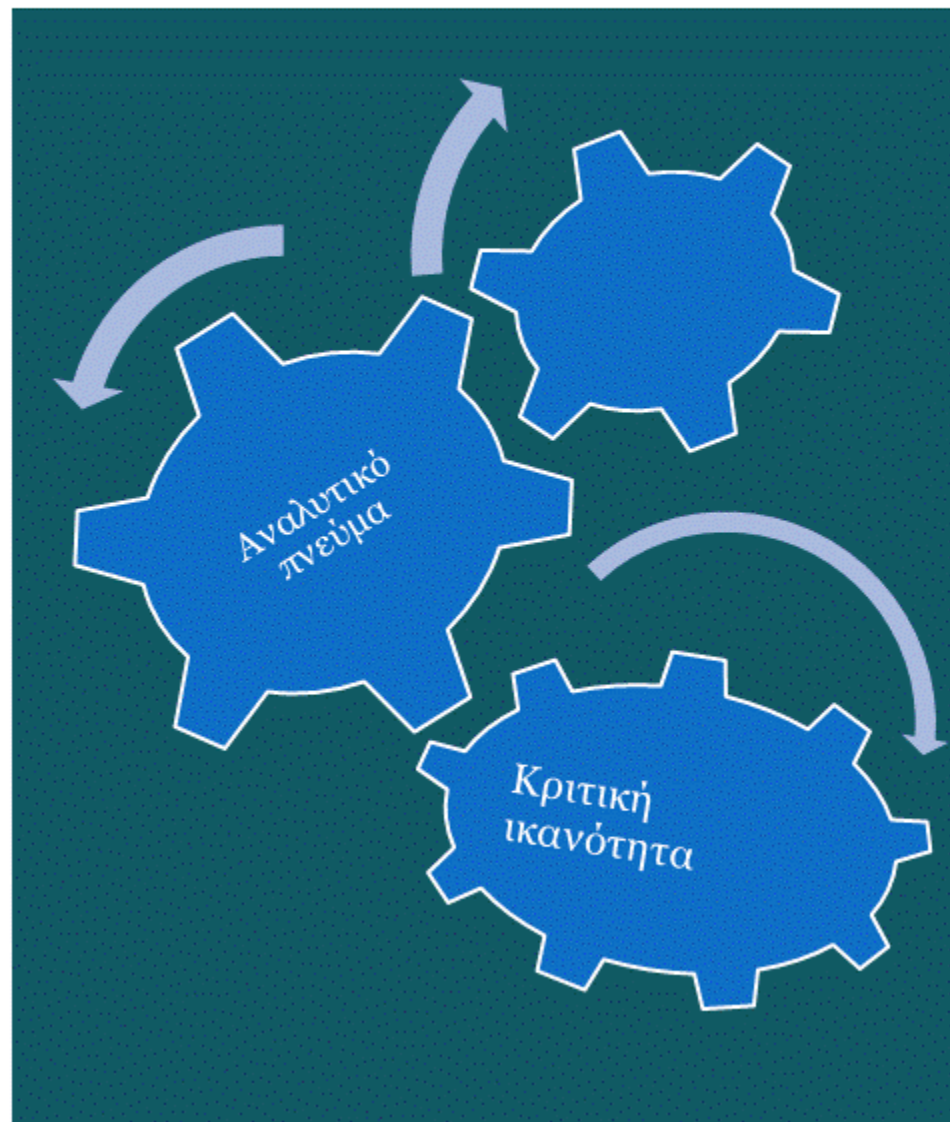

7ο Διατήρηση της συνεργασίας

Πως θα διατηρήσουμε αυτή τη σχέση; (Γονέων-εκπαιδευτικού – μαθητή)

Σε αυτό το τελευταίο στάδιο γίνεται τελική αξιολόγηση.

- κατά πόσο επιτεύχθηκε η συνεργασία
- ποιες δυσκολίες προέκυψαν

Ειδικά προγράμματα εκπαίδευσης γονέων ESEC ERASMUS+

- Στόχος του προγράμματος ESEC ERASMUS+ για την επόμενη περίοδο είναι η ανάπτυξη εξειδικευμένων μεθόδων παρέμβασης και η εκπαίδευση των εκπαιδευτικών σε αυτές ώστε να μπορούν να κάνουν αποτελεσματικά τις παρεμβάσεις τους

Ευχαριστούμε!!!

